
Ze školství se snad škrtat nebude

Ze školství se snad škrtat nebude

8.6.2009, rubrika: Report, strana: 58, autor: MARTIN RYCHLÍK

Reforma vysokých škol musí pokračovat, říká ministryně školství
MIROSLAVA KOPICOVÁ

Na vědě a vzdělání se nesmí šetřit, ale je třeba hlídat efektivitu vynakládaných prostředků – tak zní motto ministryně školství Miroslavy Kopicové (57). Týdeníku EURO prozradila své priority, ale i reálné datum vzniku Technologické agentury ČR, jež by měla udílet granty aplikovanému výzkumu a podpořit spolupráci s firmami. „Plně funkční by měla být od roku 2011, nyní hledáme její sídlo,“ uvedla Kopicová, která zůstává 1. místopředsedkyní vládní Rady pro výzkum a vývoj (RVV). I proto je nejlépe informována o vazbách mezi vědci a Pentagonem, jenž v rámci „radarových grantů“ podporuje tři zdejší týmy. Dotknou se jich Obamovy škrtky? „Je potěšitelné, že spolupráce pokračuje a není spojována s radarem. Nechala jsem si udělat aktuální přehled, který uvádí, že financování českých projektů by mělo bez problémů pokračovat,“ říká ministryně, jež se po skončení mandátu hodlá vrátit do Národního vzdělávacího fondu. V září by ráda uspořádala konferenci, na níž mají být pozváni mladí Češi, kteří vynikli ve světě: „Ráda bych poukázala na to, jak skvělé lidi máme. Každá země – Česko nevyjímaje – si musí vážít svých elit.“

* EURO: Jakých pět priorit vidíte po nástupu do úřadu?

KOPICOVÁ: Prioritou číslo jedna je sdělovat politikům i veřejnosti, že vzdělání a výzkum jsou naší jedinou šancí do budoucnosti. Napsala jsem k jednání o rozpočtu materiál pro pana premiéra i ministra financí, jakou rychlostí se svět vyvíjí směrem k inovacím a jaký potenciál má ČR. A jak může využít krize, kdy zmizí řada nízko kvalifikovaných prací, k přechodu na znalostní ekonomiku. Druhým bodem je rozpočet. Je zodpovědné, že jedinými kapitolami, které nejsou podstatně kráceny, jsou finance pro vzdělání, vědu a výzkum. Dále jsem se rozhodla, že se pokusím rychle převést maximum peněz ze strukturálních fondů přímo do škol. Jednoduchý mechanismus jsme už dohodli, věřím, že již na podzim začneme uvolňovat prostředky z celkového objemu kolem čtyř miliard korun. Čtvrtou prioritou jsou maturity. Panuje diskuse, zda má maturita smysl, proč dvě úrovně a tak dále a jestli je dostatečně zabezpečena. Děláním vše pro to, aby byla. Pátou prioritou je reforma vysokého školství. Víte, že některé materiály k reformě, které měly být předloženy vládě, byly staženy...

* EURO: Exministr Liška řekl, že bude rok prostoru na diskusi s univerzitami.

KOPICOVÁ: Pokud chci obhájit rozpočet na příští rok, musím vládě do září předložit analýzu financování školství a návrh nového, transparentnějšího systému financování. A každá reforma začíná financováním, něco tedy bude hotovo. Kromě toho nám začínají chybět kvalifikovaní pracovníci pro strategická odvětví, změna profilu naší ekonomiky je naléhavá a již dlouho o tom víme. Jsme v období krize. Diskuse s univerzitami bude pokračovat, ale rychleji. Víím, že se dá udělat hodně věcí.

* EURO: Josef Šlerka, místopředseda Akademického senátu Univerzity Karlovy, v LN prohlásil: „Reforma nás měla proměnit ve výzkumáky a továrny na státní úředníky. To je asi to nejhorší, co v Bílé knize bylo.“

KOPICOVÁ: Tyto formulace jsem nečetla. Věcné diskusi se nevyhýbám. Vysoké školy jsou jistě místem, kde se mladí lidé učí hledat pravdu, ale též místem, kde se připravují na povolání, a též místem, kde se daří vědě a výzkumu. V tyto dny probíhá výzkum názorů akademických pracovníků vysokých škol. Pak se uskuteční výzkum studentů. V debatě o podobě zákonů je pro nás partnerem Česká konference rektorů a Rada vysokých škol. Budou přizváni k diskusi, již povedeme s OECD při vyhodnocení konceptu naší reformy. Víím, že první reakce OECD na reformu jsou velmi pozitivní.

* EURO: Uvedla jste, že bez školného to nepůjde. Myslíte si, že je téma placeného školství u nás politicky průchodné?

KOPICOVÁ: To záleží na mnoha věcech. Školství je dlouhodobě podfinancované. Veřejné rozpočty se v nejbližších letech s velkou pravděpodobností nebudou navyšovat. Budou se hledat soukromé zdroje. Už dnes patnáct procent studentů platí studium na soukromých VŠ. Různé formy poplatků existují i na veřejných VŠ. Hodnocením, jak je školství financováno, se budeme též zabývat v mém období. To je myslím jediná pozitivní stránka krize, že otázky, jež se zdály být tabu, se mohou nyní otevřít.

* EURO: A školné?

KOPICOVÁ: Půjde o politické rozhodnutí, které v době mého mandátu nepadne. Nemyslím si, že poplatky za studium budou významným řešením finančního deficitu, budou spíše symbolické. Ale už jejich zavedení přinese úsporu veřejných zdrojů tím, že studenti si nebudou prodlužovat studium. Postarám se, aby byl připraven věcný záměr zákona o finanční pomoci studentům včetně půjček na studium, než skončí můj mandát. Intenzivně na tom pracujeme.

* EURO: V jakém stavu jste přebírala MŠMT – v porovnání s rokem 2006?

KOPICOVÁ: Tehdy byla situace jiná, přivedla jsem silný tým, byla jsem připravena realizovat nutné změny ve školství. Tentokrát vím, že mám krátký mandát a mohu napomoci jen dílčím krokům. Zním situaci na ministerstvu, protože jsem byla s resortem v těsném kontaktu zejména v otázkách předsednictví EU. Resort je poměrně stabilizovaný.

* EURO: Plánujete personální změny? Šéfa kabinetu Hvězdu nahradil Petr Roupec, Právo spekulovalo o odchodu Jana Vituly, vrchního ředitele operačních programů.

KOPICOVÁ: Udělala jsem zatím dvě změny: do funkce tajemníka nastoupil Zdeněk Kadlec a do funkce šéfa kabinetu vrchní ředitel Roupec.

* EURO: S těmi jste dlouho spolupracovala.

KOPICOVÁ: Ano, s oběma. To jsou mí nejbližší spolupracovníci a já na tuto krátkou dobu potřebuji mít spolupracovníky, s nimiž si rozumím. Pokud jde o Romana Hvězdu, je to člověk, který pracoval pro Marka Moru a vyzná se ve strukturálních fondech. Já ho potřebuji. Vrchního ředitele Vitulu ani nikoho z náměstků propouštět nehodlám.

* EURO: Chci se zeptat na náměstků Dürra, jenž byl vaším protikandidátem. Jaká je jeho budoucnost s koncem předsednictví EU?

KOPICOVÁ: Jakub Dürr byl přijat na dobu našeho předsednictví a částečně po něm, neboť i v době švédského předsednictví bude mít ČR hodně povinností. Další vývoj nebudu řešit já, ale vidím na ministerstvu nutnost zabezpečit personální vybavenost MŠMT pro evropské záležitosti, využít potenciálu řady schopných, mladých lidí, kteří na předsednictví pracovali. A Dürr odvedl výbornou práci.

* EURO: Přejdeme k financím. RVV vyzvala kabinet, aby neomezoval výdaje na vědu. Jak to vypadá?

KOPICOVÁ: Podle vládního prohlášení velmi dobře. Dokonce vzdělání, věda a výzkum jsou uvedeny jako hlavní priority a je doporučeno, aby se jich škrtání nedotklo. To už je doporučeno v prohlášení jako jediný resort nebo oblast. Také při projednávání státního rozpočtu nikdo ze členů vlády nezpochybňuje tyto priority.

* EURO: Novým předsedou Akademie věd ČR je Jiří Drahoš. Už jste spolu jednali?

KOPICOVÁ: Téměř denně si telefonujeme a zejména v této složité finanční situaci jsou naše kontakty časté a dobré. Nejsem tím, kdo by chtěl zlikvidovat nebo poškodit AV. Situace je však složitá a bude ještě složitější, protože více peněz v rozpočtu řadu let nebude.

* EURO: Jste i jakousi „ministerní pro vědu“. Nenastal čas pro vznik takového resortu?

KOPICOVÁ: Ten už nastal dávno. Problém byl, že jsme reformu museli udělat velmi rychle. Vidíte, jak bylo prozíravé, že jsme pospíchali a že jsme vše stihli za rok. V situaci křehké vlády a krátkého času není možné uvažovat o změně kompetenčního zákona a souvislostech, které by vznik resortu vyžadoval. RVV má však výhodu nadresortního působení. Pokud by existovalo ministerstvo, určitě by tam bylo větší zázemí.

Už dnes patnáct procent studentů platí studium na soukromých vysokých školách, různé formy poplatků existují i na veřejných VŠ